

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка
Навчально-науковий інститут Педагогіки та психології
Кафедра педагогіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор НН Інституту педагогіки і психології

С.М. Кондратюк
«28» *серпня* 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ
НАВЧАЛЬНА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА
В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність: 014 Середня освіта (Інформатика)
(шифр і назва спеціалізації)

Освітньо-професійна програма: Середня освіта (Інформатика)

Мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною комісією НН Інституту педагогіки і психології

«28» *серпня* 2020р

Голова

Канд. психол. н., доцент

Т.Б. Тарасова
Т.Б. Тарасова

Суми 2020

Розробники програми:

Коваленко Наталія Володимирівна канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри педагогіки

Кривонос Ольга Борисівна – канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри педагогіки

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри педагогіки
Протокол № 1 від «27» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри

Сбруєва А.А. – доктор пед. наук, професор

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (ПРАКТИКИ)

Таблиця 1

Опис навчальної дисципліни (практики) для студентів **денної форми** навчання галузі знань 01 Освіта/ Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (Інформатика), Освітньо-професійної програми Середня освіта (Інформатика)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	01 Освіта /Педагогіка 014 Середня освіта (Інформатика) Бакалавр	Обов'язкова
		Рік навчання 2-й
Семестр 4-й		
Самостійна робота 90 год.		
Форма контролю: залік		
Кількість годин/кредитів 90/3		
ІНДЗ: фото- відео звіт за результатами практики		

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Мета практики: формування професійної компетентності майбутніх вчителів, студентів II курсу, поєднання теоретичної підготовки студентів з навчальної дисципліни Педагогіка (розділи: Загальні основи педагогіки, Дидактика, Теорія виховання, Освітній менеджмент) з практичним застосуванням набутих вмінь і навичок проведення виховної роботи в учнівському колективі 5-9 класів закладів загальної середньої освіти на принципах і положеннях Концепції Нова українська школа.

Завдання практики:

- ознайомитися з особливостями роботи школи, підготовкою вчителів основної школи до реалізації положень Концепції Нова українська школа (новий зміст освіти, заснований на формуванні компетентностей, наскрізний процес формування цінностей, педагогіка партнерства), сучасними змінами навчальних програм та підручників з предмету спеціалізації;
- закріпити та поглибити теоретичні знання, отримані в процесі вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка»;
- проаналізувати інноваційні методи навчання, сучасні технології візуалізації змісту навчання, оцінювання навчальних досягнень учнів на основі спостережень уроків з предмету спеціалізації та інших уроків;
- вивчити структуру уроку, проаналізувати її основні елементи: організацію початку уроку, повідомлення теми, мети, плану уроку, мотивацію навчальної роботи учнів, етап засвоєння нових знань і формування умінь, перевірку та оцінку навчальних досягнень учнів, методичне забезпечення домашньої навчальної роботи учнів;
- дослідити план виховної роботи класного керівника, характеристику класу, соціальний паспорт класу; формувати вміння урахувати отримані дані у взаємодії з учнями класу, плануванні виховної роботи;
- визначити виховну проблему актуальну для віку дітей класу та особливостей конкретного учнівського колективу; обрати тему виховного заходу та його форму; розробити зміст, обрати методи виховної роботи, спланувати фронтальну бесіду, реалізувати виховну роботу та досягти поставлені виховні завдання.

Програмні результати навчання

- ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі навчання інформатики, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук, інформатики і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в основній (базовій) школі.
- ЗК 1. Здатність використовувати набуті знання предметної та професійної галузі.
- ЗК 2. Здатність сумлінно виконувати професійні обов'язки, дотримуватися принципів професійної етики.
- ЗК 3. Здатність раціонально планувати час на виконання професійних обов'язків, діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК 4. Здатність працювати в команді.
- ЗК 5. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу даних з різних джерел.
- ЗК 6. Здатність цінувати культурне розмаїття та бути толерантним.
- ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 8. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК 11. Здатність використовувати вербальні та невербальні прийоми і засоби інформаційного впливу на суб'єктів навчання. Здатність здійснювати емоційно-експресивний вплив на учнівську аудиторію.
- ЗК 12. Обізнаність щодо правових норм і законів, нормативно-правових актів, санітарно-гігієнічних правил і рекомендацій зі здоров'язбереження учасників освітнього процесу.
- ПК 1. Здатність використовувати систематизовані теоретичні та практичні знання з інформатики та методики її навчання при вирішенні професійних завдань, володіти теорією виховання й навчання, застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання.
- ПК 2. Здатність демонструвати знання з основних розділів предметної спеціалізації, уміти систематизувати та структурувати навчальний матеріал, усвідомлювати та передавати його без спотворень.
- ПК 3. Здатність формувати в учнів ключові та предметні компетентності та реалізовувати міжпредметні зв'язки.
- ПК 4. Володіти основами цілепокладання, планування та проєктування процесу навчання з інформатики у закладах загальної середньої освіти.
- ПК 5. Здатність розрізняти, критично осмислювати й використовувати традиційні та спеціальні підходи до навчання інформатики, сучасні методи навчання і форми організації навчально-пізнавальної діяльності.
- ПК 6. Здатність здійснювати об'єктивну діагностику навчальних досягнень з інформатики, контролювати й оцінювати результати навчальної діяльності з інформатики.

- ПК 7. Здатність до організації і проведення позакласної роботи з інформатики у закладах загальної середньої освіти.
- ПК 8. Здатність до критичного аналізу, діагностики і корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду.
- ПК 9. Здатність користуватися базою правових норм і законів, нормативно правових актів, санітарно-гігієнічних правил, а також правил і рекомендацій зі здоров'язбереження молоді при роботі у комп'ютерному класі.
- ПК 10. Здатність впроваджувати засоби та методи захисту даних та формувати в учнів уміння дотримуватися правил безпеки в мережі Інтернет.
- ПК 11. Здатність використовувати інформаційно-комунікаційні технології, у тому числі Web, для організації і підтримки процесу навчання учнів, зокрема для подання, редагування, збереження та перетворення текстових, числових, графічних, аудіо та відео даних, розробки власних електронних ресурсів.
- ПК 12. Здатність використовувати електронні освітні ресурси з метою удосконалення та актуалізації знань, умінь та навичок з інформатики, візуалізувати навчальний матеріал з використанням різних програм і сервісів.
- ПРЗ 1. Знання та розуміння теоретичних основ інформатики, основних ліній шкільного курсу інформатики.
- ПРЗ 2. Знання й розуміння основ роботи з різними типами даних.
- ПРЗ 3. Знання загальних питань методики навчання інформатики, методики вивчення окремих тем (змістових ліній) шкільного курсу інформатики, реалізації міжпредметних зв'язків.
- ПРЗ 4. Володіння нормативною базою щодо дотримання санітарно-гігієнічних правил і норм при роботі в комп'ютерному класі, а також правил і рекомендацій зі здоров'язбереження учнівської молоді.
- ПРЗ 5. Знання форм, методів і засобів контролю та корекції знань учнів з інформатики.
- ПРЗ 6. Знання форм і методів позакласної роботи з інформатики.
- ПРЗ 7. Знання загальних питань педагогіки і психології для супроводу навчально-виховного процесу в ЗЗСО.
- ПРУ 1. Уміння коректно обирати та використовувати інформаційно-комунікаційні технології для опрацювання різного типу даних.
- ПРУ 2. Уміння візуалізувати навчальний матеріал та використовувати різні методи, форми і засоби для навчання учнів інформатики.
- ПРУ 3. Уміння здійснювати комп'ютерне моделювання та навчати процесу моделювання.
- ПРУ 4. Уміння організувати освітній простір, у т.ч. інклюзивний, організувати самостійну роботу учнів.

- ПРУ 5. Уміння оперативно й доцільно включатись у мовленнєву взаємодію, передбачати результати педагогічного мовлення, працювати в команді і автономно.
- ПРУ 6. Практичне володіння засобами захисту даних, навчати безпечному спілкуванню в мережі Інтернет.
- ПРУ 7. Уміння розв'язувати практичні завдання різних рівнів складності шкільного курсу інформатики.
- ПРУ 8. Уміння проєктувати різні типів уроків і уміння застосовувати конкретну технологію навчання інформатики, здійснювати розробку річного, тематичного, поурочного планів.
- ПРУ 9. Уміння використовувати міжпредметні зв'язки для формування в учнів цілісної наукової картини світу.
- ПРК 1. Володіння основами професійної мовленнєвої культури при навчанні інформатики.
- ПРК 2. Готовність консультувати колег з особливостей використання інформаційних технологій.
- ПРК 3. Здатність до ефективної комунікації в процесі навчання інформатики, у професійному спілкуванні, у т.ч. іноземною мовою.
- ПРА 1. Усвідомлення соціальної значущості майбутньої професії, сформованість мотивації до здійснення професійної діяльності, здатність до рефлексії та навчання протягом життя.
- ПРА 2. Відповідальне ставлення до забезпечення охорони життя і здоров'я учнів у освітньому процесі та позаурочній діяльності.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

I. Ознайомлення з підготовкою вчителів основної школи до реалізації положень Концепції Нова українська школа:

- новий зміст освіти, заснований на формуванні компетентностей, потрібних для успішної самореалізації в суспільстві;
- орієнтація на потреби учня в освітньому процесі, дитиноцентризм;
- наскрізний процесом виховання, який формує цінності;
- педагогіка, що ґрунтується на партнерстві між учнем, учителем і батьками.

II. Ознайомлення з навчально-виховною роботою школи, з:

- основними напрямками роботи закладу освіти, із сучасними технологіями навчання та навчальними програмами шкільних предметів у відповідності до власної спеціалізації;
- особливостями організації навчально-виховного процесу в основній школі;
- устаткуванням, методичним наповненням шкільних кабінетів з навчальних предметів, сучасними технологіями візуалізації змісту навчання, з роботою музеїв ЗЗСО;
- шляхами реалізації класичних напрямів змісту виховання та актуальних питань виховання в школі (булінг, медіаграмотність, емоційний інтелект тощо);
- особливостями співпраці школи, класного керівника з позашкільними установами, дитячими громадськими організаціями, до яких входять і які відвідують учні закріпленого класу.

III. Участь у навчально-виховній роботі класу:

- допомога класному керівнику в проведенні позакласної виховної роботи з учнями закріпленого класу та самостійне проведення однієї з форм виховної роботи;
- відпрацювання умінь проведення фронтальної бесіди, інструктажу, організації роботи учнів у групах, змагальних форм виховної роботи;
- проведення дидактичних ігор у позакласній роботі, виготовлення наочності з предмету спеціалізації, використовуючи сучасні технології візуалізації змісту навчання;
- організація раціонального дозвілля, активного відпочинку учнів на перервах;
- вивчення індивідуальних особливостей учнів під керівництвом психолога.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ

База проведення практики: навчальна педагогічна практика в базовій середній школі студентів II курсу проводиться в 5-9 класах закладів загальної середньої освіти.

Організація практики:

Навчальна педагогічна практика триває два тижні в у відповідності до завдань практики (Таблиця 2).

Протягом першого тижня студенти ознайомлюються з навчально-виховним процесом школи, виховним планом класного керівника, планують виховні заходи, аналізують навчальні програми, методичне забезпечення дисципліни за спеціалізацією, відвідують уроки вчителів, здійснюють їх педагогічний аналіз, отримують необхідні консультації.

Протягом другого тижня студенти проводять виховні заходи, продовжують спостерігати та здійснювати психолого-педагогічні аналізи уроків з предмету спеціалізації та інших уроків.

Таблиця 2

Зміст, напрями та форми навчально-виховної роботи студентів в період навчальної педагогічної практики в базовій середній школі (офлайн)

Розд іл педа	Основний зміст діяльності	Форми і методи організації діяльності студентів
	Завдання, зміст і організація педагогічної практики	Установча конференція
IV. Основи освітнього менеджме	Знайомство з адміністрацією школи, педагогічним колективом, основними напрямками роботи	Бесіда з директором школи або його заступниками. Відвідування уроків і бесіда з учителем закріпленого класу. Екскурсія школою
I. Загальні основи	Особливості учнів підліткового віку та їх урахування в навчально-виховній роботі вчителя	Бесіда з психологом. Аналіз методик вивчення вікових та індивідуальних особливостей учнів основної школи
II. Теорія виховання	Завдання та зміст роботи класного керівника. Планування виховної роботи у класі	Бесіда з класним керівником. Вивчення плану виховної роботи. Робота за індивідуальним планом
	Методика проведення окремих форм виховної роботи з учнями	Бесіда з класним керівником Робота за індивідуальним планом
III. Теорія навчання	Актуальні проблеми викладання предмета (за спеціалізацією) Сучасні технології візуалізації змісту навчання	Бесіда з учителем (за предметними спеціалізаціями). Робота за індивідуальним планом. Виготовлення наочності з предмету спеціалізації, використовуючи сучасні технології візуалізації змісту навчання
	Урок – основна форма навчальної роботи	Спостереження уроків з предметів спеціалізації та інших уроків.
	Методи навчання. Педагогічна діагностика навчальних досягнень учнів	Бесіда з учителем з предмету спеціалізації. Спостереження уроків. Робота за індивідуальним планом
	Домашня навчально-пізнавальна діяльність школярів	Бесіда з учителем. Аналіз літератури й досвіду роботи вчителів із проблеми вдосконалення домашньої навчальної роботи учнів
	Підбиття підсумків педагогічної практики	Конференція в школі. Підведення підсумків роботи студентів (виступ керівника практики, заст. директора з навчальної роботи, вчителів, психолога, студентів)

З питань змісту діяльності студентів та організації практики проводиться **настановча** конференція.

Звіт студентів, підсумки, результати, шляхи вдосконалення організації практики обговорюються на **підсумковій** конференції.

За умов **дистанційного навчання** практика може інтегрувати наступні форми роботи (таблиця 3):

Таблиця 3

Зміст, напрями та форми навчально-виховної роботи студентів в період навчальної педагогічної практики в базовій середній школі (онлайн)

Змістовий модуль	Напрями роботи	Форми роботи
Змістовий елемент 1	<ul style="list-style-type: none"> □ Знайомство з освітнім процесом ЗЗСО/ Професійна ідентифікація майбутнього вчителя 	<ul style="list-style-type: none"> – Zoom-Зустрічі з вчителями, завучем, класним керівником, психологом ЗЗСО тощо – Вивчення модулів он-лайн Курсу «Нова Українська школа»
Змістовий елемент 2	<ul style="list-style-type: none"> □ Теорія навчання типи, структура уроку, методи навчання, методи контролю, домашня робота, нові технології навчання 	<ul style="list-style-type: none"> – Психолого-педагогічні аналізи уроків з конкурсу «Вчитель року» за предметом спеціалізації (протоколи аналізу уроків (Moodle) +Zoom-обговорення з методистом і групою (перші три дні кожного дня, далі двічі на тиждень) – Спостереження Zoom-уроків з предмету спеціалізації та інших уроків (протоколи - Moodle + Zoom -обговорення) – Аналіз відео майстер-класів з конкурсу «Вчитель року» – виготовлення наочності з предмету спеціалізації, використовуючи сучасні технології візуалізації змісту навчання
Змістовий елемент 3	<ul style="list-style-type: none"> □ Теорія виховання закріплення засвоєних знань з теорії виховання, формування умінь проведення фронтальної бесіди, інструктажу, організації роботи учнів у групах, змагальних форм виховної роботи 	<ul style="list-style-type: none"> – Аналіз відео виховних заходів класних керівників, майстер-класів з конкурсу «Вчитель року» (Протоколи (Moodle) + Zoom-обговорення з методистом і групою – Проведення виховного заходу (дискусія, бесіда, квест, проект тощо) творчими групами студентів – Zoom-ігри – Zoom-рухливі хвилинки – Протоколи (аналізу виховного заходу, самоаналізу виховного заходу) в Moodle + обговорення

ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Підсумковий диференційований *залік* з педагогічної практики студентів II курсу ставить методист з педагогіки у атестаційний лист та у залікову книжку (розділ “Педагогічна практика”) на основі критеріїв оцінювання, аналізу звітної документації, власних спостережень, оцінки класного керівника та звіту студентів на підсумковій конференції з навчальної педагогічної практики.

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ ТА ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Звітна документація за завданнями навчальної педагогічної практики :

- **робочий зошит**, у якому відображено зміст і форми діяльності студента в період практики в закріпленому класі, аналіз відвіданих уроків та виконання завдань з педагогіки.
- **методична розробка**, проведеного студентами позакласного виховного заходу в закріпленому класі, його самоаналіз, фото-, відеозвіт за видами діяльності;
- **атестаційний лист**, у якому відображається думка про роботу студента у формі оцінки класного керівника, методиста з педагогіки

Звітня документація за онлайн формату практики:

- протоколи зустрічей з адміністрацією, класними керівниками (Moodle)
- протоколи аналізу відео/спостережень уроків (Moodle)
- протоколи спостережень виховного заходу, самоаналіз виховного заходу (Moodle)
- методична розробка, проведеного студентами виховного заходу в закріпленому класі, фотозвіт (Moodle)

Політика щодо академічної доброчесності. Викладач і студент мають дотримуватись ст. 36 Закону України «Про освіту».

Дотримання академічної доброчесності передбачає:

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну науковопедагогічну діяльність.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів;
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної й наукової діяльності.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Методичні рекомендації викладено у посібниках:

Навчальна педагогічна практика : організаційно-методичні рекомендації / [уклад. Коваленко Н. В.]. – Суми : Вид-во Сум ДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. – 41 с.

Наскрізна педагогічна практика : навчально-методичний посібник: вид. 3-тє доп. і перероб / за наук. ред. А. А. Сбруєвої. Суми : СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2019. 336 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК СТУДЕНТІВ (оффлайн)

№	Зміст	Бали
1.	Робота з класним колективом (оцінюється вчителем-класоводом)	30
2.	Виховний захід (розробка, проведення, самоаналіз)	35
3.	Дидактичні завдання	25
4.	Оцінка щоденника (зміст, висновки, оформлення) Особистісні характеристики (ініціативність, самостійність, професійна спрямованість)	10
Всього		100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК СТУДЕНТІВ (онлайн)

№	Зміст	Бали
1.	Протоколи зустрічей з адміністрацією ЗЗСО, класними керівниками (Moodle)	10
2.	Вивчення модулів он-лайн Курсу «Нова Українська школа»	5
3.	Протоколи аналізу відео/спостережень он-лайн уроків, протоколи спостережень виховного заходу, дидактичні завдання (Moodle)	25
4.	Методична розробка, проведення студентами виховного заходу в закріпленому класі, самоаналізу виховного заходу фото- відеозвіт (Moodle)	35
5.	Аналіз відео майстер-класів з конкурсу «Вчитель року»	10
6.	Робота з класним колективом, Zoom-ігри, Zoom-рухливі хвилини	15
Всього		100

Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	Вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює власні думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання, самостійно знаходить додаткову інформацію, та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань, може аргументовано обирати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної творчої діяльності, вільно використовує знання для використання творчих завдань.
82 – 89	Вільно володіє навчальним матеріалом. Застосовує знання на практиці, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні знання на практиці. За зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою, має стійкі навички виконання завдань.
74 – 81	Вільно володіє навчальним матеріалом. Застосовує знання на практиці, але узагальнює і систематизує навчальну інформацію не в повній мірі, допускає огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні знання на практиці.
64 – 73	Володіє навчальним матеріалом, знає основні поняття навчального матеріалу, виконує поставлені завдання на репродуктивному рівні, має недостатньо стійкі навички виконання практичних завдань.
60 – 63	Володіє навчальним матеріалом поверхнево, фрагментарно, відтворює певну частину навчального матеріалу на рівні запам'ятовування, знає основні поняття навчального матеріалу. Має елементарні, нестійкі навички виконання завдання.
35 – 59	Має фрагментарні знання при незначному загальному обсязі навчального матеріалу, відсутні сформовані вміння та навички, допускає суттєві помилки під час відповіді. Планує та виконує частину завдання за допомогою викладача.
1 – 34	Студент не володіє навчальним матеріалом. Виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача.

Шкала оцінювання: національна та ECTS (залік)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
74 - 81	C		
64 - 73	D	задовільно	
60 - 63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові джерела

1. З Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII «Про освіту». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/stru>
2. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів в системі загальної середньої освіти (Наказ МОН України № 371 від 05.05.2008) // Освіта України. – 2001. – № 6. – С. 3–16.
3. Загальні методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу у п'ятих класах загальноосвітніх навчальних закладів (лист МОН України від 24.05.13 №_1/9-368). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua>
4. Закон України «Про повну загальну середню освіту». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.help/law/651-XIV/>.
5. Закон України «Про позашкільну освіту». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14>.
6. Концептуальні засади реформування середньої школи «Нова українська школа» . . . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
7. Лист Міністерства освіти і науки України №_1/9-368 «Загальні методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу у п'ятих класах загальноосвітніх навчальних закладів» (2013). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-368729-13>
8. Лист Міністерства освіти і науки України від 25.07.2019 № 1/9-376 «Методичні рекомендації з питань організації виховної роботи у навчальних закладах у 2019/2020 навчальному році» . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://itzo.gov.ua/metodychni-rekomendatsiji/>;
9. Наказ Міністерства освіти і науки України від 27.10.2014 № 1232 «Про затвердження плану заходів щодо посилення національно-патріотичного виховання дітей та учнівської молоді» . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://docs.google.com/viewer?url=http://mon.gov.ua/files/normative/2014-10-27/3008/nmo-1232.doc&embedded=false> ;
10. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 31.10.2011 № 1243 «Про Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України» . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://docs.google.com/viewer?url=http://mon.gov.ua/files/normative/files/news/10/31/1243.doc&embedded=false>
11. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель із початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=22469103-4e36-4d41-b1bf-288338b3c7fa&title=RestrProfesiinikhStandartiv>

Основна література

1. Дистанційне навчання: виклики, результати та перспективи. Порадник. З досвіду роботи освітян міста Києва : навч.-метод. посіб. / Упоряд.: Воротникова І.П., Чайковська Н.В. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020..
2. Дистанційне та змішане навчання в школі. Путівник / Упоряд. Воротникова І.П. К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020.
3. Кузьминський А. І. Педагогіка / А. І. Кузьминський, В. Л. Омеляненко. – К. : Знання–Прес, 2003. – 418 с.
4. Наскрізна педагогічна практика : навчально-методичний посібник: вид. 3-тє доп. і перероб / за наук. ред. А. А. Сбруєвої. Суми : СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2019. 336 с.

5. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Під заг. ред. Бібік Н. М. — К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. — 206 с.
6. Новий освітній простір: Інформаційний посібник, 2019 [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/NOP_Motivuyuchiy-prostir.pdf?f_bclid=IwAR1wgpWNjVUhfE6uJH0abN7iFcWAxQAWMTnMoGjlerbBQUXX47kRw_Z8Qc

Додаткова література

1. Андрощук І. М. Теоретико-методологічні основи організації змішаного навчання у закладі загальної середньої освіти [Електронний ресурс] / І. М. Андрощук, О. В. Віролайнен // Вісник післядипломної освіти. Серія : Педагогічні науки. - 2021. - Вип. 15. - С. 10-24. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vropn_2021_15_4
2. Вітюк В. В. Готовність педагогів до змін в умовах реалізації Концепції "Нова українська школа" [Електронний ресурс] / В. В. Вітюк // Педагогічний пошук. - 2017. - № 2. - С. 3–6. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pedp_2017_2_3
3. Волинець Т. Методичні засади реалізації принципу наступності в навчанні фізики в закладах середньої освіти II ступеня [Електронний ресурс] / Т. Волинець // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Сер. : Педагогічні науки. - 2021. - Вип. 1. - С. 153-158. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nzbdpu_2021_1_18
4. Гаврищак Л. Булінг як соціально-психологічне явище сьогодення [Електронний ресурс] / Л. Гаврищак, С. Мащак // Проблеми гуманітарних наук. Серія : Психологія. - 2018. - Вип. 43. - С. 52–63. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgn_ps_2018_43_6
5. Гладун М. А. Сучасні онлайн інструменти інтерактивного навчання як технологія співробітництва [Електронний ресурс] / М. А. Гладун, М. А. Сабліна // Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету. - 2018. - Вип. 4. - С. 33-43. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/oeemu_2018_4_6
6. Годецька Т. Нова українська школа на шляху вирішення проблеми булінгу [Електронний ресурс] / Т. Годецька // Директор школи, ліцею, гімназії. - 2018. - № 3. - С. 69-77. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dslg_2018_3_12
7. Коропатник М. М. Медійна та інформаційна грамотність – одна із важливих компетентностей, які має формувати нова українська школа: виклики інформаційного суспільства [Електронний ресурс] / М. М. Коропатник // Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Психолого-педагогічні науки. - 2017. - № 3. - С. 99-106. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzspp_2017_3_14
8. Майнаєв Ф. Я. Формування мотивів застосування інформаційно-комунікаційних технологій у процесі навчання [Електронний ресурс] / Ф. Я. Майнаєв // Імідж сучасного педагога. - 2018. - № 1. - С. 19-22. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/isp_2018_1_6
9. Остапчук Н. Структура сучасного компетентнісного уроку "Я досліджую світ" інформатичної освітньої галузі [Електронний ресурс] / Н. Остапчук, Л. Мельничук // Нова педагогічна думка. - 2021. - № 2. - С. 48-54. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2021_2_11
10. Соціально-педагогічна та психологічна робота з дітьми у конфліктний та постконфліктний період : метод. рек. / Н.П. Бочкор, Є.В. Дубровська, О.В.Залеська та ін. – Київ: МЖПЦ «Ла Страда-Україна», 2014. – 84 с.
11. Степанюк А. В. Використання контекстної технології навчання при підготовці вчителів природничих наук [Електронний ресурс] / А. В. Степанюк // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Педагогіка. Соціальна робота. - 2018. - Вип. 2. - С. 270-273. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuped_2018_2_54

12. Сучасні шкільні технології. У 2-х частинах. Частина 1 / Упорядники І. Рожнятовська, В. Зоц. – К.: Редакція загальнопедагогічних газет, 2004. – 128 с.
13. Шабаєва Л. М. Нова українська школа: філософські основи обґрунтування [Електронний ресурс] / Л. М. Шабаєва // Гілея: науковий вісник. - 2017. - Вип. 125. - С. 349-352. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2017_125_91

Інтернет ресурси

1. Онлайн-курс «Недискримінаційний підхід у навчанні» . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://shr.name/CgVAm>
2. Онлайн-курс «Права людини в освітньому просторі» . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : / Студія онлайн-освіти EdEra – Режим доступу: https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EDERA_OSCE+HRE101+2019/about
3. Онлайн-курс «Протидія та попередження булінгу (цькування) в закладах освіти» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://shr.name/cTv6O>
4. Онлайн-курс для вчителів початкової школи : онлайн-курс EdEra-SmartOsvita [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EdEra-SmartOsvita+Inc+1/about>
5. Академія педагогічних наук України - <http://www.apsu.org.ua>
6. Український центр оцінювання якості освіти. – www.testportal.gov.ua
7. Освітній портал "Освіта.UA". – <http://osvita.ua>
Освітня мережа України. – www.ednu.kiev.ua
8. Виховна робота в школі. – http://www.library.kherson.ua/teach/scool_07.htm
9. Відкритий урок: професійний журнал для вчителів. – <http://osvita.ua/school>
10. Для класного керівника. – <http://www.uroki.net/docklruk.htm>
11. Острів знань : Освітній шкільний інтернет-портал. – <http://ostriv.in.ua/>
12. Педагогічні науки:теорія, історія, інноваційні технології Науковий журнал [Електронний ресурс] — Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pednauk/
13. Я – вихователь. – <http://vospitatel.at.ua>
14. Слово вчителя. – www.konserg.ucoz.ua
15. Портал «Діти України». – www.children.edu-ua.net
16. Наукове електронне фахове видання "Народна освіта" . – www.narodnaosvita.kiev.ua
17. Освітній портал " Педагогічна преса". – <http://pedpresa.ua>
18. "Гармонія сімейного життя". Сайт для старшокласників та старшокласниць. – <http://harmonia.okis.ru>
19. Безпека дітей в Інтернеті. – <http://onlandia.org.ua>
20. Освітній онлайн-журнал. – <http://educlub.com.ua>
21. Щоденник. Уа. – <http://shodennik.ua>
22. Українська педагогіка. – <http://ukped.com>
23. Інформаційний портал "Знання". – <http://znannya.info>
24. Методичний портал. – <http://pedsovet.su>
25. Тестування і моніторинг в освіті. - <http://timo.com.ua>